

Markedsregulering – Omsetningsrådets rolle

Presentasjon Landbruk arena 14.11.18

Kristin Taraldsrud Hoff
Direktør for næringspolitikk

Hvorfor har vi markedsregulering?

- Politiske argumenter
- Samfunnsøkonomiske argumenter

Hvordan reguleres markedsreguleringen?

1. Lover
2. Avtaler
3. Forskrifter
4. Retningslinjer

Omsetningsrådets hjemmelsgrunnlag

Konkurranseloven

Omsetningsloven

Jordbruksavtalen

Primærnæringsunntaket

Rammeforskriften

Forskrift om
markedsregulering

Hovedavtalen 1992
(mellom staten og
faglagene)

Konkurranseloven

Generell lov, 2004

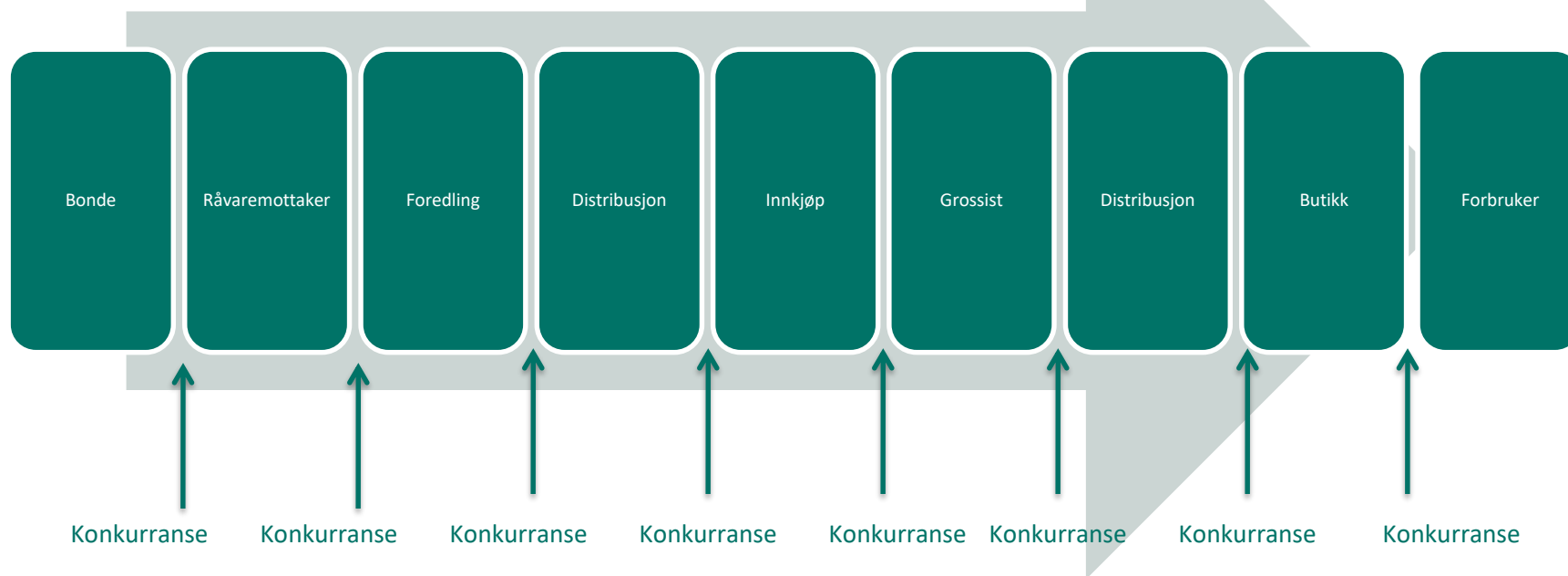
Konkurranseloven formålsparagraf

§ 1. *Lovens formål*

§ 1-1. Lovens formål er å fremme konkurranse for derigjennom å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser.

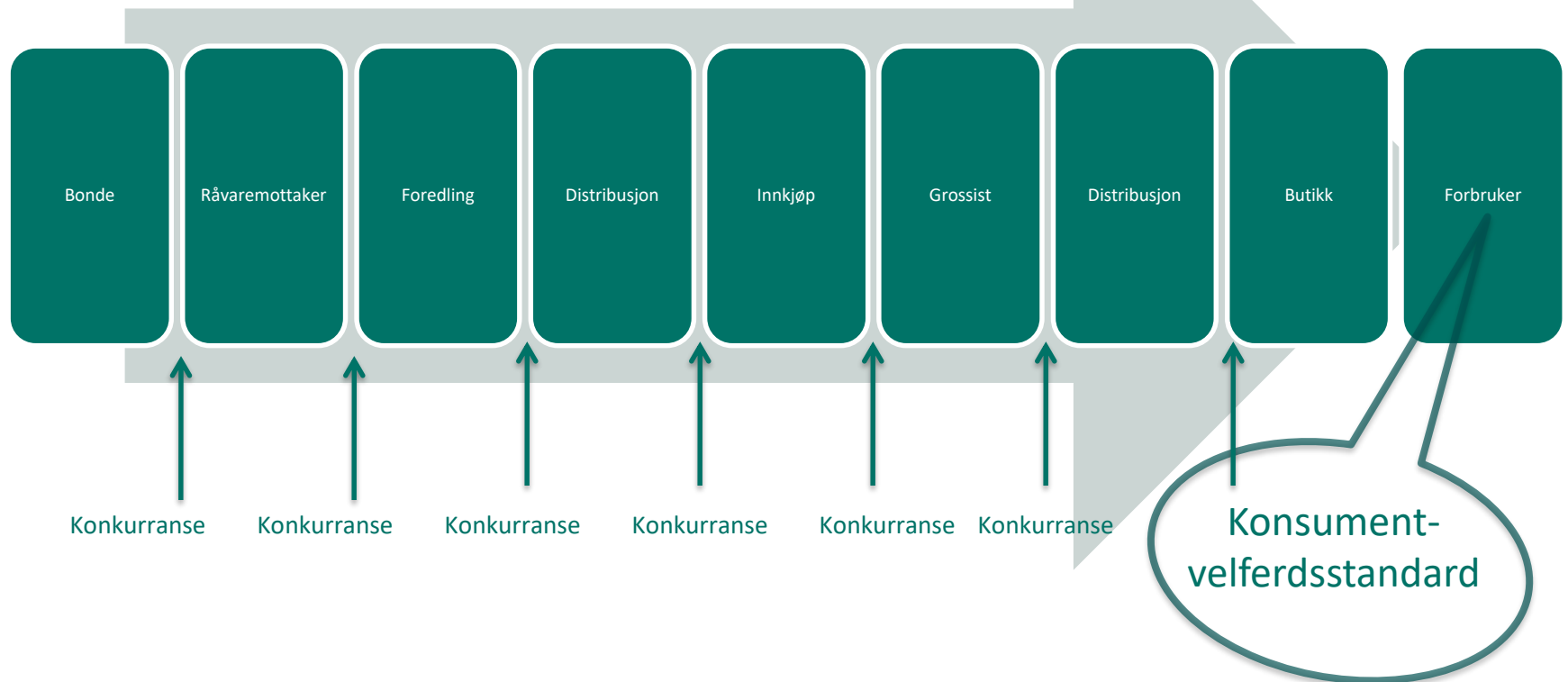
§ 1-2. Ved anvendelse av denne lov skal det tas særlig hensyn til forbrukernes interesser.

Samfunnsøkonomiske argumenter

Politisk argument: samfunnsøkonomisk effektivitet er det nærmeste vi kan komme rettferdig fordeling

Samfunnsøkonomiske argumenter

Politisk argument: ta ekstra hensyn til forbrukerne

Konkurranseregulerende avtaler er forbudt

§ 10. *Konkurranseregulerende avtaler mellom foretak*

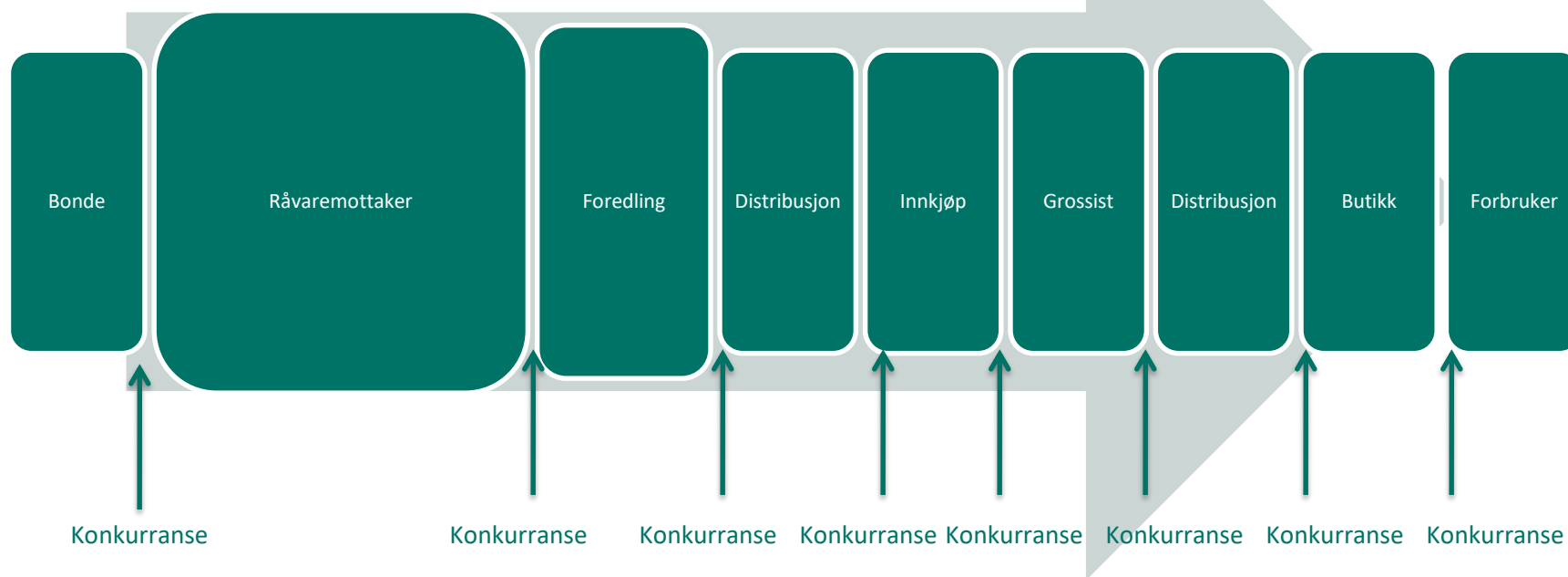
Enhver avtale mellom foretak, enhver beslutning truffet av sammenslutninger av foretak og enhver form for samordnet opptreden som har til formål eller virkning å hindre, innskrenke eller vri konkurransen, er forbudt...

Utilbørlig utnyttelse av dominerende stilling er forbudt

§ 11. Utilbørlig utnyttelse av dominerende stilling

Et eller flere foretaks utilbørlige utnyttelse av sin dominerende stilling er forbudt...

Samvirkene er også underlagt konkurranseloven

Unntak for å gjennomføre landbruks- og fiskeripolitikken

§ 3. *Generelle unntak fra loven*

Loven gjelder ikke for arbeids- og ansettelsesvilkår.

Kongen kan ved forskrift gjøre unntak fra hele eller deler av denne lov for bestemte markeder eller næringer. Kongen i statsråd skal ved forskrift fastsette de unntak fra §§ 10 og 11 som er nødvendige for å gjennomføre landbruks- og fiskeripolitikken.

Forskrift om samarbeidsunntak, landbruk og fiske – ”primærnæringsunntaket”

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å angi når forbudene i konkurranseloven § 10 og § 11 ikke får anvendelse på omsetning og produksjon av landbruks- og fiskeriprodukter.

§ 2. Unntak for produksjon og omsetning som er regulert i lov, forskrift eller i avtale mellom staten og næringsorganisasjoner

Konkurranseloven § 10 og § 11 kommer ikke til anvendelse på avtaler, beslutninger, samordnet opptreden mellom, eller ensidige handlinger foretatt av, primærprodusenter eller deres organisasjoner som er i samsvar med:

- a) lov eller forskrift som regulerer produksjon eller omsetning av landbruks- og fiskeriprodukter, eller
- b) avtale mellom staten og næringsorganisasjoner som regulerer produksjon eller omsetning av landbruks- og fiskeriprodukter.

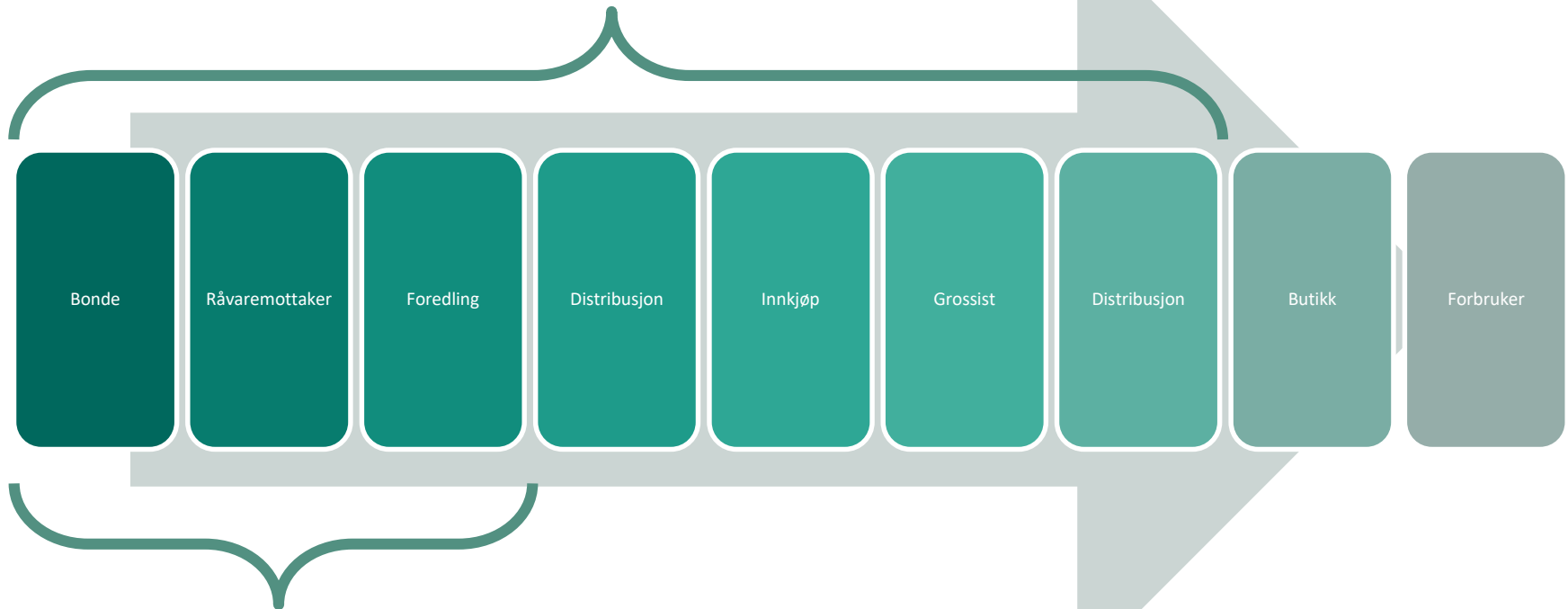
Produksjon og omsetning skal i denne sammenheng også omfatte forskning og utvikling, foredling, distribusjon, markedsføring og andre tiltak for å bringe produktet frem til markedet.

§ 3. Plikt til å påvise hjemmel

På forespørsel fra konkurransemyndighetene plikter enhver som vil påberope seg unntaket i § 2 å redegjøre for hvilken lov, forskrift eller avtale som nevnt i § 2, som regulerer forholdet.

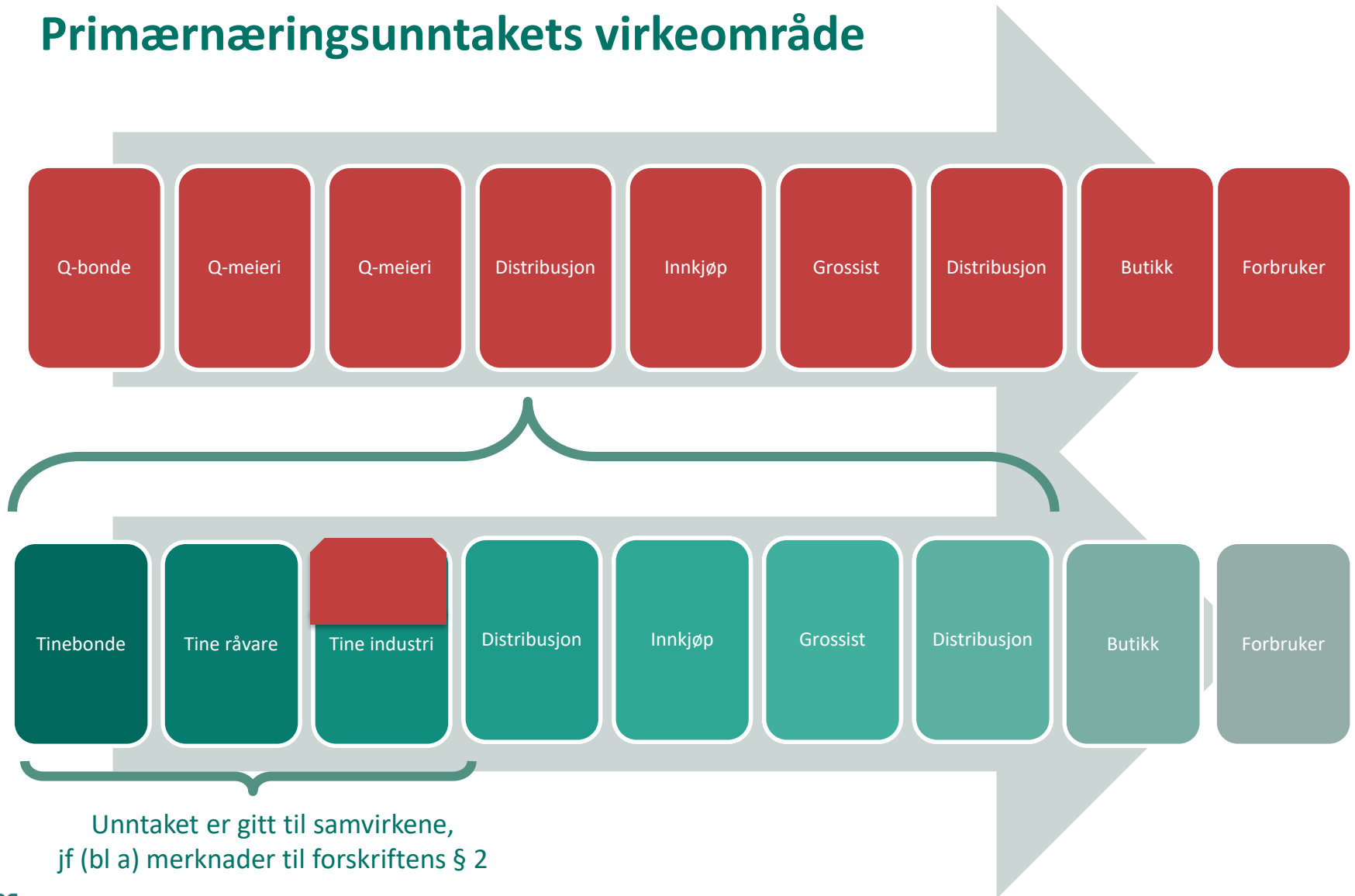
Primærnæringsunntaketets virkeområde

Primærnæringsunntaketets virkeområde kan være her,
jf § 2 i forskriften

Unntaket er gitt til samvirkene,
jf (bl a) merknader til forskriftens § 2

Primærnæringsunntaketets virkeområde

Unntaket er gitt til samvirkene,
jf (bl a) merknader til forskriftens § 2

Omsetningsloven

Særlov, 1936

Omsetningslovens formålsparagraf

§ 1 ”Fyremålet med lova er gjennom samyrke å fremja umsetnaden av kjøtt av storfe, sau, svin, fjørfe og reinsdyr, korn og oljefrø, mjølk, egg, pelsdyrskinn, poteter, grønnsaker, frukt og bær.”

Omsetningsrådet bestemmer over pengene

§ 11-1 Dei pengane som kjem inn etter § 5 og § 5 a går til eit serskild fond for kvar avgift og kan berre nyttast etter vedtak av Omsetningsrådet til å fremja umsetnaden av vedkomande varor. Pengane vert styrde av rådet.

Staten bestemmer satsene

§ 11-3 Departementet kan fastsetja tilskotssatsar og gje nærmare reglar for bruk av avgiftspengane etter andre ledd, herunder reglar om opplysningsplikt og kontroll.

Omsetningslovens klageadgang

§ 11-4

Departementet kan med endelig verknad gjera om Omsetningsrådet sine vedtak om bruk av avgiftspengar etter fyrste ledd dersom vedtaket er i strid med lov, føresegner, eller gjeldande jordbruksavtale.

Kongen kan gjere om vedtak dersom vedtaket er i strid med samfunnsinteresser.

Omsetningsrådets hjemmelsgrunnlag

Konkurranseloven

Omsetningsloven

Jordbruksavtalen

Primærnæringsunntaket

Rammeforskriften

Forskrift om
markedsregulering

Hovedavtalen

Forskriftene

- Forskrift om Omsetningsrådets myndighet...
("rammeforskriften")
- Forskrift om markedsregulering

Rammeforskriftens formålsparagraf

§ 1. *Formål*

Formålet er å fastsette rammer for Omsetningsrådets vedtak om forsynings-, mottaks- og informasjonsplikt, slik at disse utformes på en måte som gjør at de i minst mulig grad påvirker konkurranseforholdene mellom ulike aktører eller grupper av aktører i markedet.

Markedsreguleringsforskriftens formålsparagraf

§ 1. Formål – avgrensning

Markedsreguleringsens formål innen produksjonene melk, korn og kjøtt av svin er gjennom et sett av virkemidler å bidra til uttak av avtalt målpris i samsvar med forutsetningene om at målpris skal kunne oppnås ved markedsbalanse.

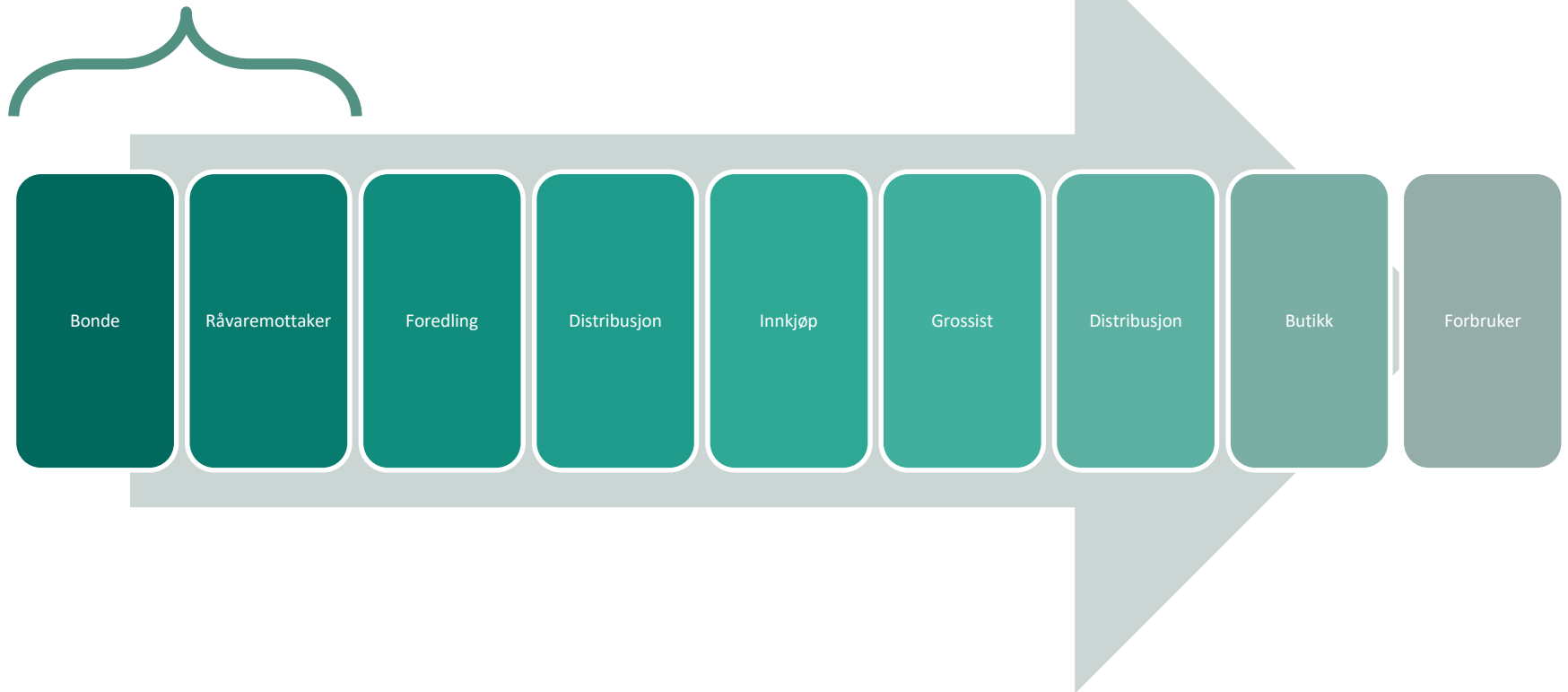
Markedsreguleringsens formål innen produksjonene egg og kjøtt av storfe og sau/lam er gjennom et sett av virkemidler å sikre et balansert marked i samsvar med gjeldende landbrukspolitik.

Markedsreguleringen gjelder bare norskproduserte varer.

Tilskudd skal i samsvar med omsetningsloven utformes konkurransenøytralt i forhold til produsentene og omsetningsleddene.

Markedsreguleringens virkeområde

Markedsreguleringens virkeområde er her

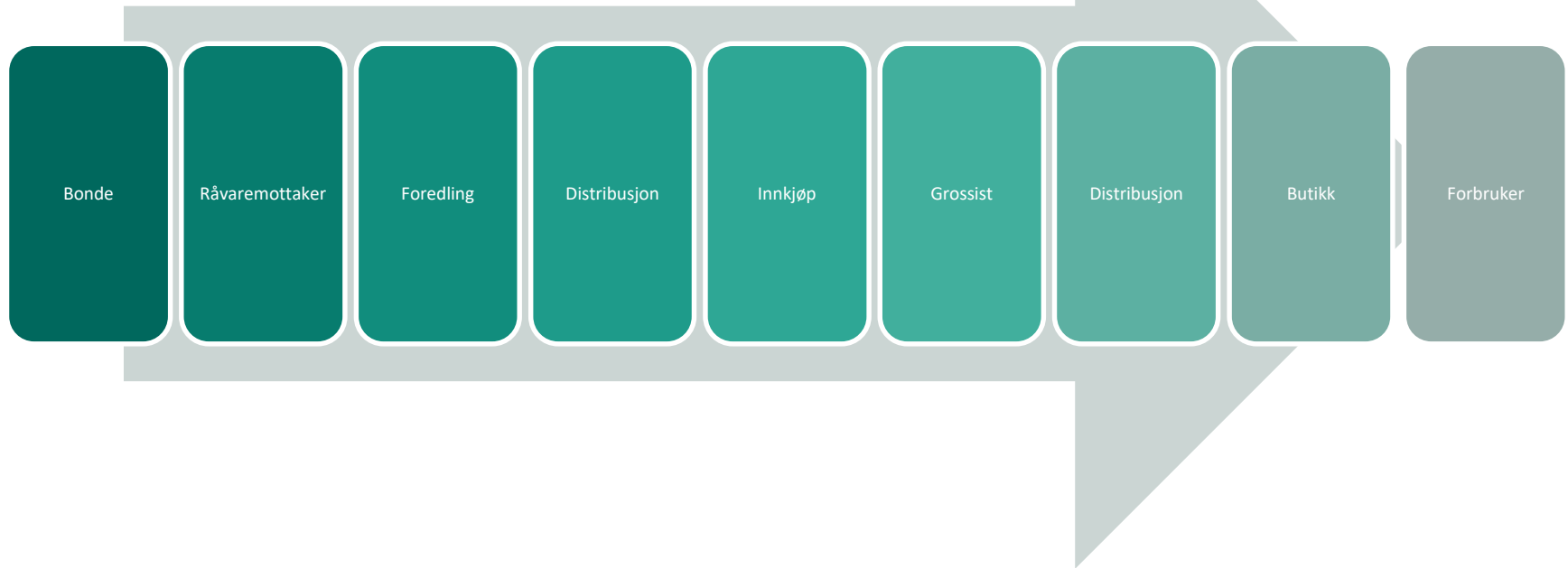

Markedsregulering finner sted innenfor primærnæringsunntaket

Primærnæringsunntaket

Markedsreguleringen

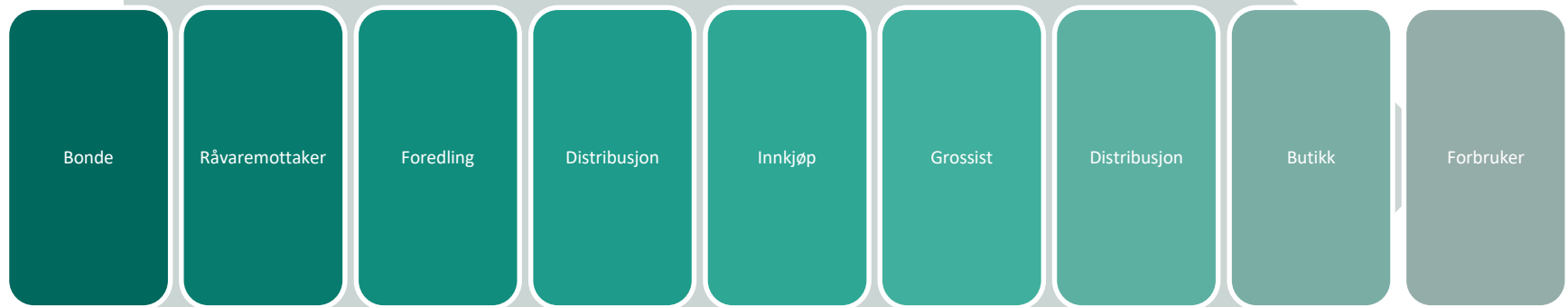

Markedsregulering finner sted innenfor primærnæringsunntaket

Primærnæringsunntaket

Markedsreguleringen

Kompetansen for begge er gitt til samvirkene

Konkurransesvridning innenfor primærnæringsunntaket

